BOJ PROTI ALKOHOLIZMU, INÝM TOXIKOMÁNIÁM A FAJČENIU PODĽA NOVELY ZÁKONNÍKA PRÁCE

Novela Zákonníka práce[1] vykonaná zákonom č. 188/1988 Zb. si kladie za cieľ – okrem iného – účinnejšie bojovať proti takým negatívnym javom v pracovnom procese, ako je požívanie alkoholických nápojov alebo zneužívanie iných omamných prostriedkov.

Novela Zákonníka práce výslovne upravuje (§ 135 ods. 2 písm. b a g), že pracovníci nesmú požívať alkoholické nápoje a zneužívať iné omamné prostriedky na pracoviskách organizácie a v pracovnom čase aj mimo týchto pracovísk a nastupovať pod ich vplyvom do práce. Ďalej sú pracovníci povinní podrobiť sa vyšetreniu, ktoré vykonáva organizácia alebo príslušný orgán štátnej správy, aby zistili, či pracovníci nie sú pod vplyvom alkoholu alebo iných omamných prostriedkov. Okruh týchto orgánov a pracovníkov organizácie, ktorí sú oprávnení dať pracovníkovi pokyn, aby sa podrobil uvedenému vyšetreniu, uvedie organizácia v pracovnom poriadku.

Porušenie uvedených právnych povinností je porušením pracovnej disciplíny. Novela Zákoníka práce výslovne upravuje, že požívanie alkoholických nápojov a zneužívanie iných omamných prostriedkov na pracoviskách organizácie a v pracovnom čase aj mimo týchto pracovísk sa považuje *vždy za závažné porušenie pracovnej disciplíny*. V takýchto prípadoch musí byť uložené niektoré z kárnych opatrení uvedených v § 77 ods. 1 písm. c) až e), t.j. zníženie, prípadne odobratie prémií alebo odmeny alebo inej zložky mzdy vyjadrujúcej osobné ohodnotenie, alebo zníženie základnej (tarifnej) mzdy až na 15 % alebo preradenie na menej platenú prácu. Všetky uvedené opatrenia možno uložiť až na obdobie troch mesiacov a pri opätovnom takomto (závažnom) porušení pracovnej disciplíny až na obdobie šiestich mesiacov.

Z uvedeného vyplýva, že uloženie kárnych opatrení za uvedené skutky *je povinnosťou* vedúceho organizácie alebo iného ním splnomocneného pracovníka, pričom neprichádza do úvahy uloženie kárneho opatrenia pokarhania alebo verejného pokarhania.

Novela Zákonníka práce súčasne upravila, že tak ako opilosť sa v určitých sankčných prípadoch rovnako posudzuje aj zneužitie iných omamných prostriedkov. Týka sa to rozsahu maximálne možnej náhrady škody spôsobenej z nedbanlivosti (neplatí maximum trojnásobku priemerného mesačného zárobku pracovníka), možnosti zníženia tejto náhrady, možnosti upustenia od vymáhania náhrady škody po zaplatení aspoň jej dvoch tretín i možnosti vyvinenia sa organizácie za škodu spôsobenú pracovným úrazom alebo chorobou z povolania.[2]

Novela Zákonníka práce právne upravila aj otázky fajčenia na pracovisku. Podľa novelizovaného ustanovenia § 133 ods. 3 Zákonníka práce povinnosťou organizácie je dbať na to, aby sa zdravie pracovníkov neohrozovalo fajčením na pracoviskách. Organizácie sú preto povinné zabezpečovať dodržiavanie zákazu fajčenia na pracoviskách podľa úpravy v osobitných predpisoch a v pracovných poriadkoch určiť zákaz fajčenia na pracoviskách, kde pracujú nefajčiari. V nadväznosti na to v ustanovení § 135 ods. 2 písm. b) Zákonníka práce sa pracovníkom ukladá povinnosť dodržiavať takto určený zákaz fajčenia. Z toho potom vyplýva, že jeho nedodržiavanie je porušením základných povinností pracovníka (§ 73 písm. c) Zák. práce), ktoré sa má taktiež sankcionovať kárnym opatrením za podmienky, že ide o závažné alebo opätovné menej závažné porušenie pracovnej disciplíny.

Z uvedeného vyplýva, že novelou Zákonníka práce sa vytvorili legislatívne podmienky na účinnejší boj proti alkoholizmu, iným toxikomániám a fajčeniu. Budúcnosť ukáže, do akej miery dokážu najmä vedúci pracovníci socialistických organizácií tieto právne nástroje v praxi využívať.

JUDr. R. Hošovský,
riaditeľ odboru
Generálna prokuratúra SSR

[1] Zákon č. 65/1965 Zb. v znení zákona č. 153/1969 Zb., zákona č. 20/1975 Zb., zákona č. 72/1982 Zb., zákona č. 111/1984 Zb., zákona č. 22/1985 Zb., zákona č. 52/1987 Zb., a zákona č. 98/1987 Zb.

[2] Viď § 179 ods. 2, 183 ods. 1, 184 ods. 4, 186 a 191 ods. 1 písm. b, ods. 2 písm. b) Zákonníka práce